

СУРМА

CLARIN

ЧИСЛО

3

ОРГАН УКРАЇНСЬКОГО
МОЛОДІ

*
ВИДАС Т.ВО „ПРОСВІТА“
АРГЕНТИНА

1948

“СУРМА” — журнал української молоді при Т-ві “Просвіта”.

Виходить раз на місяць.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата — \$ 10.—

Піврічна — — — \$ 5.—

Чвертьрічна — — — \$ 3.—

Поодиноке число — \$ 1.—

Redacción y Administración
Soler 5039. Buenos Aires

Rep. ARGENTINA

T. E. 71 — 9212

NOVIEMBRE de 1918

Ukrainianos de la República Argentina! estamos en el mes de noviembre; meses que os recuerda y transporta inmediatamente al glorioso 1º de Noviembre de 1918; es que: puede olvidar un verdadero ucranio la transcendencia histórica que encierra para nosotros esa fecha? Una y mil veces: ¡No!

Es como olvidar que es hijo de Ucrania y los sagrados deberes que tiene para con ella.

Honremos debitamente ese día inolvidable y al mismo brindemos también nuestro homenaje a todos aquellos que entregando sus vidas, rompieron las cadenas del vasallaje, proclamando al mundo que ese pueblo, sintiéndose con fuerzas para ser libre constituía su República independiente. Y no solo honor, también agradecimiento le tributamos a todos aquellos que en ferma directa o indirectamente colaboraron para que se convirtiese en realidad ese esfuerzo consumado en la famosa Lwiw, el cual a pesar de perseguir un propósito determinado no reconoció autores, ya que no obedeció a una inspiración personal, ni a la influencia de un círculo, sino que fué el producto espontáneo de germenes fecundos largo tiempo elaborados y la consecuencia de la esclavitud sufrida hasta el momento.

¡1º de Noviembre de 1918! ¡sinónimo de Libertad! Pero hemos pensado en lo que significa esta palabra cuando se ha estado acostumbrado a sufrir el otro extremo: Opresión! Ansios de

todos era poder pronunciarla, conjuntamente con esa otra ¡Patria Ucrania! ¡Patria! región superior donde se hermanan los ideales, se funden y convierten su afectos benévolos todos los rencores que la lucha de la vida enciende entre los hijos de un mismo hogar nacional, impulsandonos al sacrificio; ya que ahí donde la vida nos muestra su faz más amarga, el amor a la Patria puede ser un refugio y el pro de una reacción gloriosa y fecunda. Así lo comprendieron nuestros héroes; los que al ser coronado de éxito su lucha se lanzaron llenos de entusiasmo a las calles para desfilar ante esa enseña que los cobijaba a todos por igual, para enseñarnos que mientras el cielo tranquilo y sereno de la Patria conservara su celeste puro cruzado con su franja amarilla, el nombre de aquellos que nos dieron esa prueba de coraje sería venerado e imitado para que el alma de todos los ucranianos formará con ellos el pabellón que nuestros soldados conducirían victoriosos sembrando libertad que es principio de bienestar y civilización. Por eso cuando venimos la fecha de la proclamación oficial de la República Ucraniana 22 de Enero de 1919 descubramos y dejemos que nuestros corazones golpeen fuertes dentro del pecho; para que sus latidos infundan valor a nuestros valientes jóvenes de U. P. A. para que gocemos dentro de poco de una libertad definitiva y duradera; implorando para sus vidas la bendición de Dios Nuestro Señor. **Nélida Mazowska**

О. К.

Семпер фіделіс 1)

(З нагоди Листопадових Роковин)

Коли холодного, але погідного ранку замаяв на стрункій ратушевій вежі княжого города — Львова — блакитно - жовтий прapor — вийшли львовяни й очам своїм не вірили! Де ж таки у Львові, де все українство було таке принижене — завдяки польонофільській політиці єхидної Австрії. І в душі львовян, що досі почували себе че то австріяками, че то русинами, себто Іванами без роду й без долі, — повіяло чимось новим і радісним. Та ж це кашрідний, блакитно - жовтий (тоді говорилося: синьо - жозтий) прapor лопотів на вільному вітрі.

Вулицями Львова ходили стрільці, деякі в одностроях з мазепинками, а деякі просто в цивільному одязу, тільки з тризубом, або блакитно-жовтою розеткою на грудях, або шапці.

І вмить почулися стріли й загорілася ейна, що тривала майже місяць.

Я мала нещастя жити в районі Головного залізничного Двірця, що найскоріше попав у руки польських легіонерів, "орльонт" 2), чи пак "львовських дзєці" 3), що ніби-то геройчно оборонили місто.

Коли читала я згодом, уже під польською окупацією до зануди чванюваті виклики про геройську по-

льську молодь, — збирав мене пустий сміх. Я ж бачила цю геройчність на власні очі!

Польська самохвальба Заглобів 4) що намагалася створити з нашого міста — якусь окраїнну твердиню польських границь, після Листопадового Зриду надала місту назву: "Завжди вірний". Поляки творили протягом тридцятилітнього насильства над Галичиною легенду про місто вірне Польщі, та про геройчу молодь Львова.

Правда про "львовські дзєці" виглядала зовсім не так! Я бачила польських "орльонт", як у своїй школі на Пільній вулиці видовбували очі, виривали язика полоненям, безборонним українським воякам. А "оборону" Львова заєдно з поляками в великій мірі спольщеним австрійським жандармам та їхнім німецьким жінкам, які з вікон кам'яниць виливали кип'яток та сипали в очі пісок нашим воякам. І тільки величадушність і надто велика м'ягкосердість української армії не вжила енергійних засобів проти бандитизму "мирного населення".

А яким "завжди вірним" містом показався Львів для Польщі у 1939 році, коли справді була до того нагода, то надто єже багато очевидців, й новітні Заглоби мовчать ...

Це ж на перші постріли німецької артилерії в перший день оборони міста, польські старшини ховалися в паніці у щонайглибші підвали, кидаючи зброю на вулицю. І в першому ж дні вже витягали з підвалів дезертирів перед воєнні суди.

Очевидно, "орльонтам" зручніше було в затишній школі висмикувати нігті безборонним ...

Коли ж гордову княжому місту й надаватиме хто назву: "завжди вірний", то тільки той, кому місто було вірне напродовж довгих літ. І не помогли звірські злочини польсь-

ких Францішканів, що топили українське свідоме міщанство у злочинних мурах своїх монастирів, ні ославлені львівські тюрми обрудувані в усі форми польського садизму, ні їхні наслідники, фольксдойчі, німці й москалі — горде місто вірне завжди Україні.

- 1) — завжди вірний.
- 2) — вірлята.
- 3) — львівські діти.
- 4) — Заглоба — тип брехуна й чванька, герой польської повісті Сенкевича.

ФРАНЦУЗЬКИЙ ЮНАК В ДОРОЗІ ДО УПА

Німецьке агентство Дена повідомляє з баварського міста Пассав, що тамошня німецька прикордонна поліція затримала 16-літнього французького юнака, який прибув велосипедом на чехо-словацький кордон, щоб зголоситися до Української Повстанської Армії. Як оповів поліції молодий француз, він дозвідався з французької преси про те, що Українська Армія воює проти большевизму, тому не роздумував

довго, сів на велосипед і через міста Страсбург — Мюнхен приїхав на чеський кордон. Йому дуже хочеться воювати проти тоталітарних росіян. Баварська поліція передала юнака консулові французької республіки в Мюнхені.

Як бачимо героїчна боротьба нашої повстанської армії полонить європейську молодь. Можна думати, що це не перший і не останній випадок.

Р. Н.

Сучасна молодь

Сучасна молодь, якої духовість та молодечі пориви формувала та зумовляла друга світова війна, перейшовши всі її страхіття, шукає нових шляхів, щоб віднайти себе знову у своєму рідному українському середовищі. Серед моря різних національностей, в нєих обставинах і нєому оточенні молодечі душі, повні енергії, не можуть спокійно глядіти, як на рідних землях кипить затяжна боротьба за бути чи не бути, за свободу і самостійність українського народу. Повернувшись чи це з військових лав де боролась добровільно, чи кинута силою, проти німецького чи проти більшевицького підпілля, чи перейшовши всі страхіття модерної боротьби, молодь бачила, як багато "богів", яких для неї створили свої та чужі доктрини, провалились, вона з резервою дивиться сьогодні на сучасні чужі інші вже течії та кличі, маючи за основу добачитися за ними нагу та холодну правду, яка все несла користь тільки пропагаторам та власним косіям і яка кров'ю казала платити чужим наївним віро-сповідникам. Сучасна молодь більш склонна до традиційного, закріпленого у своїм, органічного, до того—що перестояло віки, до того, в чому пливе своя українська кров, що

не в силі зрадити, вона склонна стояти при свому з такою твердою послідовністю, якою колись ішла на барикади життя, склонна продовжувати традиції підпільного СУМу, ліквідованиго Москвою на рідних землях.

Сучасна молодь шукає форм, щоби в них влити своє прекрасне життя; вона не хоче розливати його по морях пустої та недоречної самоволі, не хоче своїми силами гнати чужі кораблі до чужих пристаней, вона надто навчилась цінити своє власне і розуміє своє молодече велике завдання, яке має виконати перед Батьківчиною. Стоячи в рядах СУМу (Спілки Української Молоді), яка є понадпартійною, але ідеальною національно-соборницькою організацією української молоді, що стоїть на грунті християнської молоді є тим середовищем, в якому кується крицеві характери, що стануть на зміну батькам у боротьбі за права людини і народів, в боротьбі за державність.

Невміруща ідея героя Базару — Крут, ідея, за яку по геройськи згинули О. Басараб, Білас і Данилишин за яку зложили своє життя полк. Колодзінський, Косак, Сот. Головінський, О. Теліга, ген. Перебийніс - Грицай і незабутній полк. Є. Коно-

валець, а врешті героїчна боротьба Української Повстанської Армії — цей тернистий шлях народу до свободи — кличе нас в рядах СУМ-у продовжувати свяще́нне діло.

Москва лютує в Україні! Концтабори Соловків, Колими, Ухто-Печори та інших місць переповнені українцями. Розгром української Церкви, Всеукраїнської Академії Наук (ВУАН), Спілки Визволення України (СУВ), і Спілки Української Молоді (СУМ), мордування провідних українських мужів, десятки Вінниць

— це один величезний акт обвинувачення нелюдській системі. Та гряде доба, якої ми будемо творцями, коли то "заговорять і Дніпро і гори", й тоді ми мусимо стати зорганізованими лавами, щоб повернути собі і створити для своїх ідей вкраїдену большевизмом щасливу молодість. Наказ хвилі вимагає від нас єдності, гарту духа і тіла; нас очікує Україна. Тож ставаймо в ряди СУМ-у включаймо себе у визвольну боротьбу українського народу в ім'я Великої Правди, а вона завсіди переможе!

— * —

Відбиванкова дружина СУМ, при Централі "Просвіти".

ІСТОРИЧНІ ПОСТАТІ
ПОЛКОВНИК
ДМИТРО ВІТОВСЬКИЙ

Дмитро Вітовський народився в 1887 році в селі Медусі коло Галича. Покінчивши гімназію студіював право і був одним з визначніших провідників студентської молоді. Брав активну участь у боротьбі за український університет у Львові, організував січові товариства, стаючи на становищі, що молодь мусить вищколюватися у військовому ділі, щоб на випадок вибуху якоїсь війни, вона була готова до зброї.

Підготований заздалегідь до військової справи та з відповідною духовною настановою, Вітовський зразу стає ідеологом стрілецької думки і духовним провідником стрілецтва.

Це далося відчути особливо в 1917-ому році, тоді, коли за Збручем розгорталася революція і напроти Українських Січових Стрільців на східному фронті стояли українські відділи, військо Української Держави.

Коли австрійське командування не тільки не дало УСС стрільцям дозволу відсвяткувати проголошення самостійності України третім Універсалом Центральної Ради, але ще й забрало команданта УСС отамана Тарнавського за те, що підписав був прохання в тій справі, УСС стрільці зашипіли: вони хотіли зірвати з Австроїєю та перейти в Східню Украї-

ну, служити своїй державі. Лише негайне втручення Вітовського, який здавав собі справу, що могло б вийти з того кроку УСС стрільців, не довело до цього.

Дня 31 жовтня 1918 р. Вітовський стає командантом українських військових сил у Львові, а вже 9 листопаду став першим Секретарем Військових справ.

Полк. Дмитро ВІТОВСЬКИЙ

Базар

ГЕРОЙСЬКИЙ РЕЙД

4. XI. — 22. XI. 1921 р.

Уявіть, засмалені південним сонцем Аргентини, юнаці — холодні листопадові кочі над рікою, вкритою замерзлими комишами. Уявіть тверде груддя замерзлого болота наших волинських шляхів. Уявіть гострий континентальний вітер, що віє з широких степів України, віє в очі, витискає з них слози й проїмає тіло холодом до кості.

І серед цього сурового краєвиду — довгі колони вихудлих, ледве зодягнених, часто без черевиків, українського війська, що під проводом от. Юрка Тютюнника виконує незаписаний ув історії воєн рейд у запілля большевиків. Рейд, що тривав 18 днів, що доводив до скazu нашого найбільшого ворога — москалів.

Важко зрозуміти, якими воєнними засобами зуміли наші герої — так довго протиставитися велітеським силам москалів, що тримали в Україні свої найбільші залоги. Ця горстка виснажених бійців... Так як важко сьогодні пояснити собі надприродну витривалість нашої геройчної УПА. Сьогодні виконують неменш сміливі рейди в серці червоного наїзника.

Рейд от. Тютюнника... Цей рейд закінчився трагічно. Після близького здобуття Коростеня — після очайдушних налетів на залізничні станиці — московській кінноті вдалося окружити горстку ранених і перемерзлих козаків. Їх замкнули в церкві в містечку Базар на цілу ніч, де козаки ждали смерті.

Вранці напівумираючих вивели в балку за містом й поставили в довгий ряд над викопаним могильним ровом.

Перед тим масовим мордом звернулися московські гієни до лицарів з зазивом злючитися в лави червоної армії, але ройовий Щербак в імені 359 базарців сказав своє горде! Уміраючі від московських куль співали "Ще не вмерла Україна"... З піснею, що застигала на мертвіючих устах падали в ями...

Українська молоде південної Америки! Вимогляючи святе слово Базар зціпі уста й поклянись, що ніколи, ніколи крові Базарців не подаруєш твоїому найлютішому ворогові — москалеві. Убивців найкращих людей України — твоїх Батьків.

Мої приятельці - пластунці

Перед кількома днями попала мені в руки стаття: "Найбільш брехлива комедія ХХ. ст." (в "Національному Слові" з 22 липня 48.) про "контрреволюційний процес" в днях 15—22 січня 1941 року в будинку НКВД у Львові. На лаві підсудних засіли 61 молодих українців. Читаючи наведені прізвища підсудних, спинилася я на одному. "Марійка Наконечна — 15 років, дочка залізничного робітника". Десь з глибин моєї пам'яті виринула дрібна постать, усміхненої дівчинки ...

Минає вже 12 літ, коли ми вперше стрінулися. Стараюся пригадати собі кожну деталь:

Остодір 1936-го року. Ми стояли в лавах, кругом тиша, тільки вітер невпинно лопотів пррапором на машті і кругом перешіптувався таємничо горганський ліс. Обозна вроčисто відкрила табір, діжурна відчитала поділ на гуртки. Тоді вперше я почула її прізвище: "Марійка Наконечна — 3-тий гурток". Десь в кінці лави хтось цокнув голосно зап'ятками.

Мене приділили теж до 3-го гуртка, значить ми з Марійкою однолітки.

Голосне: "Розхід!" пішло луною горами і ми розбіглися, як стадо птахів.

Познайомилися ми з Марійкою

при наповнюванні сінників. Вона — невеличка дівчинка з ясним волоссям, принесла в'язанку соломи і поклала коло мене.

— Як ти називаєшся? — звернулася до мене.

— Я, Ліда, а ти?

— Я, Марійка. Ти може з 3-го гуртка?

Я притакнула.

— То "файно", будемо приятельками.

Виловнивши наші сінники, ми помогли одна одній іх внести до кімнати. Самозрозуміло поклали їх на причу поруч себе.

Минали безжурні, повні цікавих занять тaborovі дні. Ми з Марійкою все разом, при праці, чи на гутірці в густім таємничім лісі, чи на співі, чи при купелі в холоднім гірським потоці, чи на прогулці на чудових карпатських верхах, чи при забаві, чи навіть при "фасі". При одній тільки щоденній спільній молитві мусіли розлучуватися, я була на лівім крилі гуртка, а вона на правім. Вечорами ми доєго ще перешіптувалися по "нічній тиші" (нема мабуть табору, щоб без такого "прогріху" обійшлося). Я довідалася, що її батько працює при залізниці, що вона одинока вдома та, що її батько за всяку ціну хоче післати ко-

лисъ до гімназії. Вона дуже б хотіла вчитися далі, бо світ такий цікавий.

— — — —
Ніколи не забуду одного вечора, коли мені прийшлося стояти на стійці під час таборової ватри. Будка для стійки була на краю ліса, при стежці, далеко від поляни, де відвувалася ватра. До мене доносилися тільки співи, веселі вигуки та безжурний сміх і було мені дуже жаль, що не можу бути з товаришами.

Нагло почула я якийсь шерех за будкою і передомною стала постать Марійки:

— Ліда, маєш пеха, там на ватрі так весело, а ти тут мусиш стояти. Знаєш, дай мені свою палицю, свисток, ліхтарку а я тебе виручу на пів години. Може ще хоча частину ватри побачиш.

Я була зворушена, але не могла приняти її пропозиції.

— Ні, дякую, Марійко, тепер моя черга і я достою до кінця. Це, дасть Бог, не остання ватра в моїм житті. Йди, вертайся до дівчат!

Але вона не вернулася. Сіла собі на траві поруч мене:

— Посидимо так обі й веселіше тобі буде, Ліда.

Зза Високої показався місяць і освітив чудову панораму горганської ночі. Ми сиділи обі, обпершись об кріслату смереку, слідили мовч-

ки за летом сягтіванських мушок та вслухувались у музику карпатського ліса.

Минуло багато літ. Наші дороги вже більше не зійшлися. Знаю тільки, що Марійка здала до гімназії і переходила з кляси до кляси з відзначенням. Десь в 1940 році її большевики заарештували і останньо бачив її хтось в тюрмі в Харкові.

— — — —
Читаю далі статтю. В Марійки знайдено під час ревізії журнал "Літературно-Науковий Вісник" — це одинокий доказ її "контреволюційної діяльності". Але її судять. Марійка гідно держиться, мимо сильних знущань. На запит, чи любить Україну, відповідає: "Так понад життя".

Паде присуд — 51 осіб дістають кару смерти, інших 10 заслання на каторгу на 10 до 15 років. 15-літня Марійка засуджена мабуть на каторгу.

І сьогодні видається мені, що я повинна прийти до неї і сказати, як вона колись:

— Маєш пеха, але знаєш, дай мені свої кайдани, а я тебе виручу, може ще хоча частину життя побачиш ...

Це однак не в моїй силі, пробач Марійко!

Ліда Палій

— * —

СОЮЗ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ ПРИ ЦЕНТРАЛІ "ПРОСВІТИ" В БУЕНОС АЙРЕС

Пам'ятного вечора 15 лютого 1941 року в заді "Просвіти" зійшлися юначки й юнаки Буенос -Айресу з думкою заснувати свою молодечу організацію. Цього ж вечора прибула тут і молодь з Док-Суду (передмістя Буенос Айрес).

По короткій товариській розмові приступлено до вибору президії для переведення перших основних зборів. Слідували вписи членів та вибір управи новоствореного СУМ.

Ново вибрана управа разом з представником Централі "Просвіти" п. Данилишином опрацювала плян праці, що мала зглянати ось як: читання української історії для еміграційної молоді, наука співу, народніх танків і музики та руханково -спортивні вправи.

Того ж вечора вписалося поважне число хлопців та дівчат до СУМ, які до сьогодні працюють активно на культурно -освітньому полі нашої кольонії. Вони відомі тутешньому громадянству з численних театральних вистав, балет - концертів, та всякого роду відчитів.

Між найактивнішими нашими силами слід згадати п. Михайла Вислоцького, що як провідник -учитель наших народніх танків багато поклав праці біля нашої молоді.

Гордість нашої молодої громади струнна оркестра під проводом п. В. Качурака, виступала не тільки на всякого роду вечорах української кольонії, але й її виступи в аргентинському радіо принесли нашій молоді заслужену славу. Треба підкреслити, що вокально - музичний ансамблі під орудою п. Качурака спопуляризував невідомі в Аргентині марші УПА та ще й навів першу українську пліту з маршами: "Гей на горі, на Маківці", "Чуєш сурми грати" та "Націоналісти".

Патріотична молодь Аргентини, дарма, що так далеко від Батьківщини, присягла цілій ряд концертів нашій славній УПА, та влаштувала "Свято солідарності з українським визвольним рухом на Рідних Землях", чим заманіфестувала свою постійну відданість національній справі.

Не бракує між нами й охочих до спорту. Численні руханково-спортивні виступи під проводом п. М. Подороги, також змагання копаного м'яча та гра в сітківку на фестивалях, влаштовуваних на Док Суді -- є того доказом.

Останній осяг нашої молоді — журнал Сурма — видаваний й редактований власними силами.

На загал праця СУМ-у, беручи під увагу, що молодь здебільша народжена на еміграції, є вповні гідна признання за її стиль у дусі рідних традицій. Слава нашій молоді!

Богдан Петрук

ТАНКОВИЙ ДИТЯЧИЙ АНСАМБЛЬ

УКРАЇНСЬКА ТАНЦЮРИСТКА В НЮ ЙОРКУ

Американська критика захоплена вітальним танцю Евгенії Мельниченко.

Оксана Керч

ДВІ СЕСТРИ

Під градом куль, що сипалися з грізного, посірого від великих гуркітливих спітфаєрів неба, німів великий табір західнобаварського басейну воєнного промислу й падали в купах каміння й заліза тіла нещасних українців, що кували тут свою важку, незавидну долю.

Були тут у хвилинах важкої проприї залякані "панікери", що на звук сирени падали в судороги й бігли розбиваючи все на дорозі в напрямі бункру, були такі, що збайдуженні до подій, оставали в бараках і дивилися на смерть, яка гуляла навколо їх, а їх залишала немов би на останній момент. А була в тому таборі дівчина, що сама на себе взяла обов'язки не то сестри милосердя, не то дитячої опікунки. У білій сукні на чорнявій головці, вона привітна й мила уже під гул літаків уважно стояла в безлечній місця, ішукуючи їх і кераз силою вириваючи з рук севірілих від страху людей.

Я дивувалась надзвичайній відвазі молодої лівчиці й раз зустрівши вільну хвилину підійшла до неї:

— Я поділяю Вашу відвагу, панночко. І водночас не можу зрозуміти, як можна так зневажливо ставитись до своєго власного життя. Ви такі молоденькі й напевно маєте когось, хто болів би дуже Вашою стратою.

То була ясна ніч, засвічена зорями й пожарами, що розливалися від недавніх фосфорових бомб. Вона стояла в своїому біленському очіпку й дивилася мовчки в грізне небо.

— Таке саме, як у нас, в Україні й ті самі зорі. Он, Оріон, Касіопея, і боком великий гіз, так само як над Гологорами ...

Ми присіли на крилі зломаного літака й вона почала розказувати про своє життя. Я слухала й дивилась і собі на наші зорі.

— В малому сільці Верба, що причепилося як ластівоче гніздо на білому склоні Гологір, на тому збочі, річки Шкла, живе вже третій десяток літ учитель Козаль з своєю сім'єю — чотирма доньками й двома синами.

Садиба Ковалів весела, повна співів та сміху, головно тоді, коли на тихі поля впаде гаряче липнєє сонце, коли жнива, коли сади обсипають важкі плоди, коли дорогою, що в'ється поміж розчерепілі груди глинястої землі, попід амфіляду тополь, через сосни малих гайків й піски, що над озерцями, (а над ними туманом гуляють вечорами комарі), коли глинястою дорогою котиться досить стародавній фаетон з веселим беззубим Николкою. Він їде по діти. А щоби діти приїсти, треба дівіці до Яворова завернути,

бо доньок самих у школах три, а ряжала Оксана у Львів свою Віру після різдвяних ферій, присягаючи

лід зоряним небом, що це вже останній раз вони розлучаються й пізніше, коли скінчиться гімназія, — вони не розлучатимуться ніколи, ніколи ...

Старші доньки повіддавалися замуж молодим священникам в околиці, а хуни студіювали на університеті.

Це було літо 1939 року, таке гаряче й погідне, як то буває тоді, коли весною падуть теплі зливні дощі, віщуючи добрий урожай. Дома хвилювалася Віра, чому це Оксани досі немає, але підбадьорувала мати, що нездорова була того року й чомусь суєвірно оглядалася на довгу дорогу, нагадувала сині якісь недобре й чекала лиха нежданного, що мало прийти. Суетилася по кімнатах, бігала садовими стежками й зідхаючи лягла одного вечора в постелю. Лежала, нудьгувала й не дочекавшись повороту дітей, як щироку, померла. В саду, що тулилося до старого цвінтиарища поховали поливаючи слізами квіти, що вростали безжурноколірові під сочнем тої чудової пори.

Вдарив вересень того року скрипливими танками по глиністій сухій дорозі, відламками бомб та важких гарматних стрілен. Старшого Івана потягнули поляки в неславну війну з німцями, з якої вже не повернув, своїм дебелим тілом встелюючи відворот заляканим легіонерам.

Поки німці стояли під Львовом, а в місті був молодший Роман з Оксаною, — від сходу широкою Лицавською вулицею ввійшли маленькі скіфоокі кіргізи й калмуки. Вони боязко обираючись на всі боки залили город й вже нікого звідтіля не пускали, обвівши границю злющими собаками та пограничниками. У Вербі ламав руки старий Коваль, залишившись один з Вірою. Опустіло й заніміло обістя, тільки Віра вибігала ніччу дивитись на зорі, ті ж зорі, що горіли й над знедоленим Львовом.

Не довго довелось журитися старому Ковалеві. Коники, оті самі, що возили дітей стільки літ прийшло здавати німцям, — такий прийшов наказ. Пішов старий Коваль відвезти своїх улюбленців. Німці оглянувшись коней, штовхнули старого, що не поспішає підписатися, — задовго пращається з кіньми. Він не стерпів і кинув німцям якесь терпке слово. Тоді німець відводячи коня набік, одним вистрілом примусив старого мовчати.

Пізніше німці відійшли за Сян. До Віри, що стала в своєму селі учителяювати, загостили нові люди, що за кожне необережне слово погрожували далекими мандрами в Сибір, бо це ж також "руская земля"...

Вона затиснула зуби й мовчала. Мовчала й тоді, коли передали до неї вістку про те, що священиків з Запитова й Верболозів вивезли з їхніми жінками з їхньої землі. Це й були її обидві старші сестри.

Повні туги й ніжності листи пи-

сала Оксана зі Львова, де заставили її працювати у міській раді, не дозволяючи ні на день покинути працю. І Вірі важко було кинути школу, щоби поїхати до сестри, яку так любила і з якою ніколи, ніколи не хотіла розлучатися. Тільки вечорами заглядаючи в зоряне небо на великий віз і променістого Оріона, — вона думала про свою Оксану й вірила, що їй легше буде звільнитися з роботи у Львові, а тоді заживуть вони обидві в Вербі, хоча тут уже не так то весело.

Тоді то Роман виїхав у Київ зі студентським хором, як диригент. Він завжди мріяв про те, як колись він у Києві житиме... Чи жив він там, чи горював, — невідомо, бо ніколи не написав він ні словечка. Аж по довгих місяцях вернулися деякі студенти й боязко оглядаючись на всі боки, донесли Оксані, що Роман пропав.

Очевидно — в тюрмі. І так Віра на селі, ѹ Оксана у Львові, осталися самі-самісінки на світі. Їхня туга до себе була, як напнята до вилету стріла, коли прийшла хвилина, що мали вони зустрінутись і ніколи, вже ніколи не розлучатися. Оксану звільнили. Це не було добре, що її отак без причини звільнили з праці, але вона раділа. Вона зможе виїхати до Віри. Почала поспішно складати свої речі до подорожі, коли постукали в двері. З недобрими думками пішла відчиняти. Зустріли її байдужі поліцейські очі й славний, стократ проклятий, однострій енкаведиста.

— Громадянка Коваль? — передали так, як би не знали. — Збірайся, підеш з нами.

А з Верби їхала Віра довгою глинястою дорогою, поганяючи щосили коней, що збивали жовтий туман по дорозі. Приїхала й зупинилася перед закритими дверима, що їх нікому було відчинити. Вона вернулася в село, ховаючи слези зі страшною тайною, неначе б когось рідного поховала. Тепер так, як би поховала саму себе.

Ішли марудні дні. Ні високі пороги прокурорських бонз, ні тюремні важкі ворота, не відгукалися на відчайний крик осиротілої Віри. Вона перемагала свій біль, твердо вступаючи в грязюку советських буднів. Залицяння єарварів, підтримувані погрозами та доріканнями, що повинні були підогнати її до швидшого обрусіння й схудобіння, — не зв'ялили її. Вона тільки одного прагнула й одним жила.

Півтора року проповзло повз Віру, як лукавий сон. Одного весняного ранку задрижала земля, свилевалися води в тихих озерцях. Від Гологір ішло треттіння. Це гуло ехонімецького канонаду.

Усі замі, начі, й замначі й всі московські прищельці, як приїхали, — так і почали виїжджати, в поспіху розгублюючи награблене беззвартне дрантя на довгій глинястій дорозі, що ніколи, як тоді, здавалася довгою й важкою для їзди. Тільки тополі амфілядою, то ховали, то відкривали на світ Божий їхні залякані

обличчя, що їх страх ще більше обезличив.

Віра й собі подалась до Львова. Бо пошепки, в вечірню годину, передавані вістки на вухо принесли новину, що Оксана звільнена й пішком іде з далеких кіргізьких степів у свою любу Україну. Віра вийшла її зустрічати. Розпитувала по дорозі, чи чули, чи бачили й зайшла на те Поділля, про яке стільки чула в своїй убогій Яворівщині. Он, вернувшись аж спід Азова, малий кривоногий кооператор пішком на свою землю, приляг до неї, цілавав і плачуши з радості — помер. Ну, але ж бо він старий. Як і годиться — не хотів помірати на чужині.

Німці тимчасом гонили москалів як зайців, не поспішаючи своїми легкими танками, — а московські піхотинці ледве встигали витягати за собою ноги в важких, не на міру, чоботах. Віра гналася й собі далі на схід. Врешті десь у соняшній Балті дісталася вістку про те, що Оксана з групою дівчат, що чудом вивалися з горіючої тюрми в Харкові, переходить Збруч. Тоді перевіриши точність отої вістки, повернула в Галичину. Треба було йти пішком. Але йшла, не нарікаючи, бо гонила її надія побачити свою сестру, з якою тепер не розлучить її ніяка сила. Ішла широкими українськими шляхами, дивувалась багатству й родючості того обездоленого краю, розмовляла з селянами, потішала заляканих людей, а вечорами дивилась у зоряне небо, що здавалось

підморгувало їй променистим Оріоном, мояляв, і Оксана бачить те ж саме небо.

Одного теплого вечора відпочиваючи під оборогом на шляху від Підволосицьк побачила групу людей, що на роверах наближалися в її сторону. Це були її односельчани, що везли її вістку із сестри. Оксана надялася через тиждень бути у Львові. Але ж Віра, поглянувши на свої побиті ноги, подумала, що й два тижні не зможе там бути. Та все ж таки зірвалася, й не оглядаючись на тому, що відомими селами, поміж тільки нарізані нивки й спалені на війні хати. Ще кілька недоспаних ночей, ще трохи міхурів на побитих ногах, і ось-ось вони зійдуться у Львові, щоби ніколи, вже ніколи не розлучатися.

Тільки погода стала гірша. Впали дощі й дороги розмокли. Та й у повітрі запахло зміною. Щораз-то менше кімецького війська йшло на схід і, навпаки, на захід їхали потомлені й забайдужілі німці з п'ят-

ном поразки на запорошених чолах. З лісів єринали повстанці й забігали їм дорогу.

В такий один раннєосінній вечір, коли Віра вкрай знеможена сиділа на низькій призьбі в малому сільці біля Золочева, знагла крикнув хтось: большевики. Миттю село оточили й почали роззброювати невеличкий відділ німців, що покаліченю коленою поїз у напрямі Буська. Віра вскоцила в хату й запитала господарів, що думають робити. Ті, вже озброєні зброею, що її забрали в німців, спішили в ліс. З ними пішла Віра.

Темною, лісистою доріжкою, зпреше тримаючи в руці скоростріл, вона забула про зболілі ноги, їшла і підко вперед. Над нею блимали зорі, ті самі зорі, що на їх дивилася Оксана. Довкруги неї шумів ліс, лунали постріли. Лісовики готувались до атаки. Мала дівочка постать у сірозеленому однострою дивилася спокійно в зоряне небо й думала про свою далеку сестру.

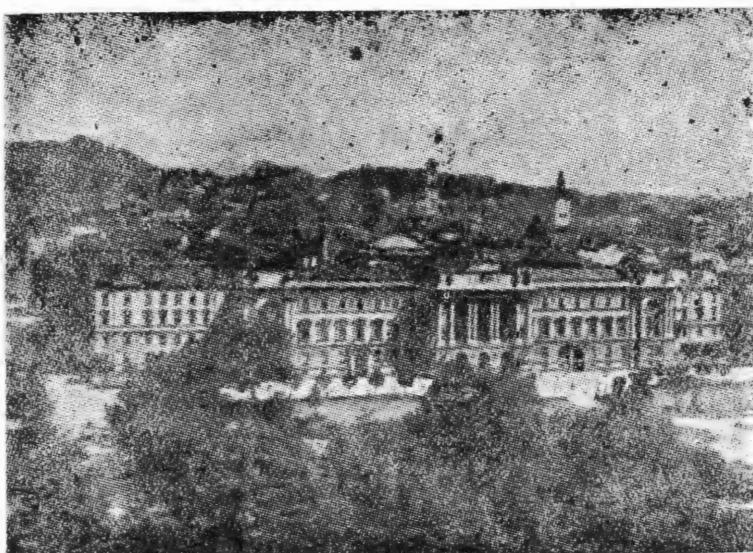
ДО МОЛОДІ ПІВДЕННОЇ АМЕРИКИ

Редакція журналу "СУРМА" закликає всіх читачів і симпатиків журналу писати про культурні й мистецькі події на їхньому терені, та взагалі про все, що зв'язане з працею молоді усіх закутин Південної Америки.

Надсищайте вірші, оповідання, репортажі. Чекаємо на знімки, які будемо вміщувати на сторінках журналу "СУРМА".

Просимо наших наймолодших читачів дописувати до сторінки "для найменших".

ЛІВІВ, БУДИНОК КОЛИШНЬОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Цей будинок став пізніше приміщенням Університету ім. І. Франка. В глибині вказана хрестиком вежа ратуша, на якій 1 листопада 1918 р. замаяв блакитно-жовтий прапор.

*****

Твій вірний друг каже Тобі:

Завжди й усюди пам'ятай, що Ти
українець.

Шануй гостинну Аргентину, з ці-
лої душі люби Україну.

Цілий світ починає глядіти на ук-
раїнців, як перших захисників европ-
ейської цивілізації перед диким Сходом. Не заплямуй своїми вчин-
ками доброї слави українського ли-
царства.

Вивчай чужі мови, головно мову
країни, що захистила Тебе. Але у
Твоїй хаті й межи своїми земляка-
ми говори тільки рідною мовою, не

змішуючи її з чужими мовами. За-
смічена мова, як брудна сорочка.

За порогом чужина, а в хаті Ук-
раїна.

Прикраси стіни своєї хати зна-
ками: хрестом і тризубом.

Слухай мови цих двох знаків. Во-
ни поведуть Тебе на вершини люд-
ських ідеалів!

Чуєте зойк нашої скервавленої
Батьківщини?! Розпалюйте, розпа-
люйте у Ваших серцях єогні безмір-
ного гніву до московського гада.
Хай їхні полуміні поти не вгасають,
поки ними не випалимо наїзника з
наших святих земель!

Р. Киплінг

Б У Д Ъ

Будь певним серед натовпу збентеженого,
що проклина тебе за розрух свій,
вір в себе в час зневірення безмежного,
прости зневіру цю і зрозумій.
Най час ще не прийшов, — чекай невтомно.
Хай брешуть брехуни, — ти не вважай.
Умій згасити про ненависть спомин,
та лагідність свою в собі ховай.

Вмій мріяти — рабом не ставши мрії,
вмій думати — та паном думки будь;
спокійно зустрівай нещастя і надії
і долю не вітай й не гудь.
Стримай образу, як твоє правдиве слово
шахрай на пастку обертає для дурних.
Спокійно розпочни будову знову,
як в щент зруйновано роботу рук твоїх.

Постав на карту всі свої достатки,
що працею важкою вмів придбать,
програй усе, почни життя зпочатку
і вмій про втрачене ніколи не згадати.
Примусь свій мозок, серце, нерви, руки
служить тобі в останній час біди,
як всю істоту знищила розплука,
і лише доля промовля: "іди".

Будь чесним, промовляючи народу,
на раді королівській простим будь,
нехай ні добра, ні лиха нагода
не змінить обрану тобою путь.
Дай зміст секундам кожної хвилини
своїх змагань у непросвітлій млі —
Ти будеш гідним імені Людини
робітника, господаря землі.

Переклав з англ. О. К.

З НАШОГО ЖИТТЯ

МОЛОДЬ ЧАКО ОБ'ЄДНУЄТЬСЯ В С. У. М.

Кільканадцять років існування Т-ва "Просвіта" в Чако, на Сан Бернардо це безугавка праця декількох ідейних одиниць, яким приходиться крім організаційної роботи поконувати всякі перепони з боку почевонілих "каменярів", в жилах яких пливє чиста українська кров, але розум яких запаморочений московським дурманом.

Від збільшенням в останніх часах числа молоді виринула думка зорганізувати її в рамках С. У. М. при Т-ві "Просвіта". Дякуючи починові проф. Жуківа в неділю 25. липня ц. р. зібралося в домівці "Просвіти" кілька десять осіб молоді та старших з метою підготовити організаційні збори С. У. М. Першім наслідком цих сходин була самочинна збірка на закуп м'яча, переведена хлопцями між собою. В її висліді зібрано 25 пезів, за які зразу ж куплено м'яч. Безпосередно перед організаційними зборами цим м'ячем молодь уже градася, маніфестувала в завзятій грі свою організаційну готовість.

Це було 1-го серпня ц. р. З грища молодь веселим гуртом влилася в домівку "Просвіти" й тут доконала під проводом п. Гупала, голови "Просвіти" вибору проводу гуртка, в такому складі: провідник — Євген Мельник, секретар — Петро Балюк, скарбник — Катруся Борсук, відповідальний: Степан Мащук і Василь Мосійчук. Культурно-освітнім референтом обрано п. Д. Гупала. До гуртка записалося того дня 14 членів.

Зорганізована в С. У. М. молодь Чако кличе друзів невключених в організаційну роботу Сан Бернардо й околиць: Українська Молоде! Не ходи манівцями! Прокинься з дрімоти! Вишила та година, коли мусимо пізнати хто ми і кудою нам іти. Перестань, наша молоде слухати московських наймитів і запроданців і пхати себе під сталінський прапор. Станьмо в одну непохитну лаву та спільно з молодю нашої скривавленої Батьківщини змагаймо до створення Української Самостійної Держави. Коли ми її не здобудемо то ніхто нам її не дасть.

Усіх, хто почувається українцем закликаємо ставати членами "Просвіти" а молодь в ряди С. У. М.

Нововибраній Управі бажаємо успіхів в їхній праці для Великого Діла!

Слава Україні!

Слава Молоді об'єднаній в С. У. М.

Петро Б — ук.

**ПЕРШИЙ КОНГРЕС ФРОНТУ
АНТИБОЛЬШЕВИЦЬКОЇ
МОЛОДІ**

Мюнхенська "Зюддойче Цайтунг"
з 30. 9. повідомляє:

"27 і 28 вересня в Мюнхені зібра-
лося півсотні делегатів і гостей із
країн, окупованих росіянами, щоб
засновувати на еміграції "Революцій-
ний Визвольний Фронт Молоді Ан-
тибольшевицького Бльоку Наро-
дів" (АБН). У першому конгресі
брали участь болгари, білоруси, гру-
зини, козаки, литовці, лотиші, руму-
ни, північнокавказці, серби, словаки
туркестанці, угорці й українці. При-
сутні вислухали доповіді і дискусії

про задання боротьби проти ко-
мунізму. Недавно прибулі з Украї-
ни бійці за волю звітували про дію-
чі під російською окупацією рухи
спротиву, зокрема про підпільну ар-
мію УПА, що діє на Україні.

Метою заснування організації є
знищення большевицького імперія-
лізму і "розподіл СССР на самостій-
ні національні держави в етнографі-
чних кордонах". Конгрес поставив
жадання розпустити всі комуністич-
ні партії, які є тільки п'ятою коло-
ною Москви. Присутні делегати в о-
кремому зверненні домагаються від
вона допомоги їм в їхній визволь-
ній боротьбі".

Жіноча відбиванкова дружина Док Суду.

ПІД ПРАПОРАМИ СПІЛКИ УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІ

(П. Б. — Лювен). День 10. жовтня ц. р. відзначився в історії СУМ-у в Бельгії новим подвигом. В копальній місцевості Ватершай (Лімбурщина), відбулося свято 300-ліття Великої Революції Б. Хмельницького при участі 7 осередків СУМ, області Лімбург. Це найкраще зорганізоване область Бельгії, що може бути прикладом для інших скупчень української молоді на еміграції.

Не зважаючи на великі труднощі з боку життєвих умовин копальняного робітництва, українська молодь зорганізована в СУМ дає подиву гідні зразки суспільно-культурної праці. Участь на святі кількох сотень уніформованих сумівців із своїми емблемами та прапорами, як також численна участь загалу українського громадянства скликала

немале заінтересовання з боку багатьох чужинців.

Цілоденна програма свята, що розпочалась піднесенням українського й бельгійського національних прапорів, організованим походом та полевим Богослужінням, надала святові значення національної маніфестації. Спортова й концертова частина свята були незаперечним доказом того, якими культурними й духовими багацтвами розпоряджає наша еміграційна суспільність. Такі імпрези мають не тільки велике значення, як засіб мобілізації розгорощих, або збайдужилих наших внутрішніх сил, але й не залишаються без додатнього впливу на чуже середовище, що закріплює за нашою громадою сильні позиції.

СУМ, як авангард організованих національних сил на еміграції, таким чином словноє гідно свою суспільну роля.

О. К.

Мандолінова оркестра під проводом п. В. Качурака.

УКРАЇНСЬКИЙ ЮНАК У ТАБОРІ ІМКА

Довідавшись, що вернувся з табору ІМКА у Швейцарії один наш пластиун, мешканець Української Осели в Регенсбургу, зайшов я до нього, щоб зібрати жмут інформацій про працю ІМКА.

Мій молодий співрозмовець, пластиун **Любомир Кирилко**, уч. 7. кл. гімназії, скінчив тільки 16 літ, але понад свій вік розвинений. Він радо погоджується поділитися своїми враженнями з подорожі та з побуту в таборі ІМКА.

— Як Ви попали на табор ІМКА у Швейцарії? — питав.

— Провідник Української ІМКА в Регенсбурзі, що є різночасно керманичем Української ІМКА на цілу американську зону Німеччини, проф Микола Нагірний, запропонував мені поїхати на табор ІМКА до Швейцарії, на що я радо погодився. Директор обласної ІМКА, п. Зелений відвіз мене автом до Мюнхену, а звідтам відвезли мене автом до Франкфурту. Від Франкфурту іхав я разом з французькими та бельгійськими пластунами. Змісця нав'язали ми товариські взаємини. Між французами нашов я добрих приятелів.

— Як виглядає сам табор ІМКА?

— Табор був приміщений в одноповерховому будинку "Зеевіль", 1 кл. за Вінельцом, над озером Білерзее. В цьому домі перебували ми від 6. до 16. серпня. Краєвид був чудовий. На полях стояло ще збіожя, на пасовищах паслась рогата худоба, славної швейцарської раси. На го-

рах від півдня були винници, від півночі ліси. Це давало до деякої міри можність добре орієнтуватися в терені. Клімат був приємний, здоровий, хоч часто перепадували дощі. Ночі були доволі холодні.

— Скільки було учасників табору із яких націй?

— Нас усіх було 56: 1 австралієць, 1 американець, 2 англійці, 3 бельгійці, 16 голландців, 1 данець, 4 швейцарці, 6 шведів, 3 шотляндці, 5 французів і 1 українець. Назагал учасники були у віці між 16-18 літ.

— На які теми відбувалися дискусії?

— Дискусії на актуальні теми відбувалися в двох групах: державницькій і міжнародній. Я зголосився до міжнародної групи. Вже перша дискусія: "Проблема ДП і Німеччина" перемінилася властиво на дискусію про українську еміграцію та українську проблему. Одинокий українець мусів основно вияснювати цю справу на жаль так мало відому серед чужинців. Більшість учасників табору знали взагалі дуже мало про українців і Україну. Наперед випитували яка властиво різниця між українцями а росіянами, та поляками, чому Україна не є самостійною державою, чи є в Україні демократія і свобода? Треба було оповідати цілу історію України від початку. Першого дня табору, 7. 8., розпочата дискусія про українців майже не переривалася до кінця існування табору.

— Хто був союзником українців в цих дискусіях?

— Перші шведи виступили з поясненнями про ДП і українців. Один швед заявив, що в них є політичні біженці з балтійських країн. Другий швед пригадав, що українці були союзниками шведського короля Карла XII, та билися разом зі шведами проти московського царя Петра І, під Полтавою. Це зробило велике враження, особливо серед скандинавців. Знов один німець, бувший вояк, стверджив, що українські повстанці завдали великих втрат німцям під час останньої війни, що значно підняло українців в очах альянтських народів. Треба було докладно пояснювати про наші визвольні змагання, недолю України під советською, польською та німецькою окупацією, збройний спротив і боротьбу, що її веде УПА. Найбільше симпатії до українців виявили шведи, норвежці, голландці та французи. Також американець та австралієць дуже цікавились українськими справами. З усіх 56 учасників табору бодай 40 стало нашими щирими симпатиками. Багато допомогла тут книжка Сімпсона про Україну.

— Які ще цікавіші теми порушувано?

— Дискутовано багато над проблемою ДП. Європейці були за позитивним розв'язанням, тобто за масовим переселенням ДП за океан. Щікаво, що американець противився поселюванню ДП цілими групами, мовляв ніхто не схоче мати в себе "держави в державі". Емігранти

можуть бути поселювані тільки поодиноко та не повинні жити думкою про поворот до своєї давньої батьківщини. Обговорювалося теж такі актуальні справи як: Берлін. Німеччина, Палестина, мир, комунізм тощо. Між членами ІМКА, що гуртує тільки християнську молодь різних етніческих груп, немає симпатиків комунізму. Однаке, хто не переживав большевицької дійсності, тому дуже трудно відтворити собі правдивий образ, ті речі не містяться в голові західних людей.

— Яка була ціль цього міжнародного табору ІМКА?

— Головна ціль — це пізнати себе взаємно та пізнати чужі народи. Всі учасники табору взяли адреси всіх співучасників та обіцяли дальше провадити обмін думок листово, щоб краще пізнати різні народи. Ціль табору осягнено у значній мірі.

Яка користь з такого табору?

— Продовж 10 днів переводили широку виміну думок у найголовніших питаннях: релігійних, міжнародних національних, суспільних, культурних і економічних. Це була добра школа громадського виховання. Під час цієї безпосередньої зустрічі представників 16 народів — всі учасники мали добру нагоду пізнати хоч у загальних рисах, спосіб думання і реагування різних народів на найбільш пекучі сучасні справи. Така безпосередня обserвація і зв'язок людини з людиною може дати більше як цілі роки книжкових студій. Всі ми дуже багато скорис-

Братерство серед нас

Друзі мої!

Це було на пластовому таборі, в наших Карпатах. Кінчався великий день, нагрітий сонцем Вітчизни, на смаганий її літніми паощами. Ми вернулись саме іздалекої прогулки і спочивали при ватрі. Виглядали, як плем'я диких Патагонців у тримтячому світлі ватри. Гріли ідуники з кашею та співали не дуже мельодійними від утоми голосами вандрівних пісень. Знечев'я над веселим розгардіяшем зірвався чистий, як дзвіночок на Вечірню голос наймолодшої з гуртка, Оксани, опанував той гамір і злетів понад нього, як радісний жайворонок в небо в перші дні весни над зораним українським полем.

— Сестричко! Що таке братерство серед нас?

Гамір затих і заховався у лісових сутінках, між стовбурами смерік мов сполоханий дикий звір. Навіть сови перестали кричати, тільки далеко десь як і перше, шумів водопад.

Сестричка піднялася. Багряний відблеск ватри дрожав на її високому чолі. Її відчинені все так радо назустріч людям очі сипнули сяйвом. — від полум'я ватри чи від думки якоєсь — не знаю.

— Братерство серед нас — це золота, дуже тонка, часом майже невидна, але ж дуже міцна сітка, яку

ми прядемо самі й розтягаємо по всьому світу. Для неї бо немає меж часу ані простору. Від нас самих залежить, чи вона достаточно густа, кріпка і велика.

Нам всім разом треба ткати ча-рівну сіті братерства між нами, тут — в молодому гурті, в школі, при праці, в родинному та в суспільному житті і, чим більше ми приложимося до того діла, тим міцніше воно вийде — Велике Діло Братерства Нашого Зболеного Народу — і в ту ча-рівну міцну сіті ми зловимо дорогоцінну добич — щастя нашого Народу, — що і є найвищим завершенням особистого щастя.

Це все, що остало в пам'яті із того вечору в сизих наших Карпатах... ще обличчя скуплені подруг, засмалені, забарвлени здоровлям, Молодості тріумфальний авторитет. Нині, Друзі мої, що ж більше можу Вам сказати?

Ви всі це знаєте і маєте — там, у Ваших українських, до життя, до перемог розцвілих серцях.

Чи бачили Ви прекрасні поля України, чи може тільки Ваших Батьків або Дідів прощаала наша квітуча і томлена змаганнями Землиця — у всіх Вас, я знаю, так же б'ється наше серце. Без зайвих довгих слів дійдете самі, десь колись в годину застанови чи серед досвідченого життя до зрозуміння вповні того,

що яєляє собою Братерство серед нах землі — бо немає меж часу ні нас — Українців — великої, незломної простору для чудодійної сітки Братерства серед всіх воєн і руїн РОДИНИ, терства серед Нас! по світу розсіяної.

Братерство серед тих, що тут на тій щасливій американській землі і там, серед руїн у західній Європі, і перед емігрантів і скитальців наших в Азії, Африці чи Австралії, на Батьківщині зболілій і по всіх закутий-

Будуймо її, тчім її міцно кожного дня і години із любов'ю, а побачите, Друзі мої молоді, ми напевно піймаємо золоту птичку нашої Премоги!

Смерічка

НАШІ ЛИЦАРИ

Сл. п. Командир УПА Коник зі старшинами.

АНГЛІЙСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО УПА

В "Східня Європа" (24. 6.), англійському журналі, присвяченому східно-европейським справам, в огляді книжок вміщено рецензію на недавно видану Українською Пресовою Службою книжку: "УПА в Західній Європі". Рецензія настільки цікава, що вважаємо за потрібне подати її тут в цілості. Автор пише: "УПА — це Українська Повстанська Армія. В липні 1947 р. світова громадська думка була здивована вістками, що численні українські повстанські відділи зійшли з Карпатських гір до Словаччини. Вони швидко перейшли Чехо - Словаччину, а кільком відділам вдалось навіть дійти до американської зони Німеччини.

Ці войовничі українці становлять частину потужної української підпільної організації. В наслідок на тиску по'єднаних польських і совєтських армій вони мусили залишити Галичину. В Словаччині не тільки мобілізовано військові відділи й відділи безпеки, але й сформовано спеціальні комуністичні партизанські відділи, що мали б їх поборювати. Операції проти УПА тривали понад три місяці. Від того часу не було жадної чутки про них аж до 5. червня ц. р., коли чехо - словацьке міністерство внутрішніх справ оголосило, що кілька груп українських повстанців, званих бандерівцями, знову з'явилися в Словаччині з Польщі.

Книжка, видана Українською Пресовою Службою, має на меті кинути дещо світла на цю надзвичайну подію. В передмові видавці пояснюють, що УПА "саме увійшла в п'ятий рік боротьби за волю України... Доля українського народу тісно пов'язана з цим гіантським дуелем між українською демократією і російським тоталітаризмом... Питання вільної України тісно зв'язане з тріумфом демократії й індивідуальної свободи в світі".

"УПА в Західній Україні" складається з серії нот, комунікатів, звернень і статтей, зібраних до березня 1948 р. Першою є нота, підписана ген. секр. закорд. спраз УГВР п. Миколою Лебедем і адресована до американського державного секретаря Маршала з побажанням, щоб українські повстанці, які входять до американської зони Німеччини, були визнані повстанцями. УПА боролася від 1942 — 44 рр. проти Німеччини, а після цього проти СССР. "УПА складається почасті з регулярних військових з'єднань, почасті з міліції, добре організована, дисциплінована й підпорядкована Головній команді під проводом ген. Тараса Чупришки. Політично Головна команда підпорядковується УГВР, яка, маючи осідок на українській території, виконує функції підпільного українського уряду і як такий визнається всім населенням країни.

Другий документ — це звернення УГВР до цивілізованого світу, що подає подробиці української боротьби проти російського панування.

Третій документ — це комунікат УГВР, вперше опублікований у жовтні 1947 р., що подає пригоди УПА під час переходу Чехо - Словаччини. До цього вона була примушена, бо ССРР, Польща й Чехо - Словаччина уклали таємний договір з метою ліквідації українських повстанців.

Між іншими документами є також відкритий лист, якого написали ук-

райнські повстанці в Карпатських горах до п. Черчіла, в жовтні 1946 р. Вони вказують на те, що Україна терпить уже повних 30 літ під большевицьким ярмом, але коли б вільні вибори могли бути проведені, то небагато українців голосувало б за комунізмом, як в кожній іншій країні.

Дві статті М. Д. Чубатого описують боротьбу українського підпілля проти росіян. Іншу статтю, що оповідає про останню одісію УПА на шляху через Чехо - Словаччину, передруковано з "Газетте кан Антверпен" і ілюстровано двома мапами.

Виступ української дітвори на "Святі Весни" на Док Суді.

НАУКА І РОЗВАГА СКІЛЬКИ МОВ є НА СВІТІ?

Досі ще науковці, які займаються вивченням мов (філььологи) не погодились щодо кількості живих мов на світі. Приблизно підраховано, що мов на світі 2.796.

Найважливіших 860 мов, з того 48 припадає на Європу, 153 на Азію, 118 на Африку, 424 на Америку і 117 на океанські острови.

Є люди, які своє життя присвячують вивченняю мов. Деякі з них знають по 40 — 50 різних мов, тих чи інших народів. (Митрополит А. Шептицький знав 12 европ. мов). Для цього звичайно потрібно доброї пам'яті й вродженої охоти й здібностей.

Остання еміграція українців силою факту примусила їх вивчити чужі, здебільша європейські мови. Ми знаємо тепер мови — німецьку, французьку, англійську, еспанську мови, які допомагають нам порозумітись в усьому цівілізованому світі.

Знання чужих мов необхідне. Воно озnamеновує культурну й інтелігентну людину. Тож вивчаймо чужі мови!

НАЙБІЛЬШІ РІКИ СВІТУ

Найдовшою рікою на світі є ріка Ніль в Африці. Її довжина в кільометрах — 6.000. Довжина Амазонки — 5.570, Обу — 5.300, і т. д. Дніпро має 2.150 кілом. й займає 17 місце серед найбільших рік світу.

Українська Дружина Копаного м'яча, Молоді "Просвіти".

Відбиванкова мужська дружина Т-ва "Просвіта" на Док Суді.

РЕКОРД

— Мій брат скаче вгору понад 3 метри.
— Це неможливо ...
— Я знаю, що неможливо, але високо! ...

ЛІТОМ

— Прошу склянку содової води.
— Зі соком?
— Без.
— Без малинового соку, чи без цитринового?

БІЛЬШОВИЦЬКИЙ ДОТЕЛ

— Чи чули ви, Сталін вигадав анекдоту з одного слова!
— ???
— П'ятирічка.
— !!!

ДИСЦИПЛІНА

— Діти — каже мати — нині мусять бути чесні, бо тато хворий і не зможе вам в шкіру дати.

На похороні Жданова несли по вулицях Москви плякати з написом: "Помер Жданов. — Вірний приятель комунізму. Йдіть його слідами!"

У ТЕМНИЙ ВУЛИЦІ

— Добродію, котра година?
— В темноті того вам не скажу.
— То дайте годинника, я завтра рано сам подивлюся.

НАШІ ДІТИ ...

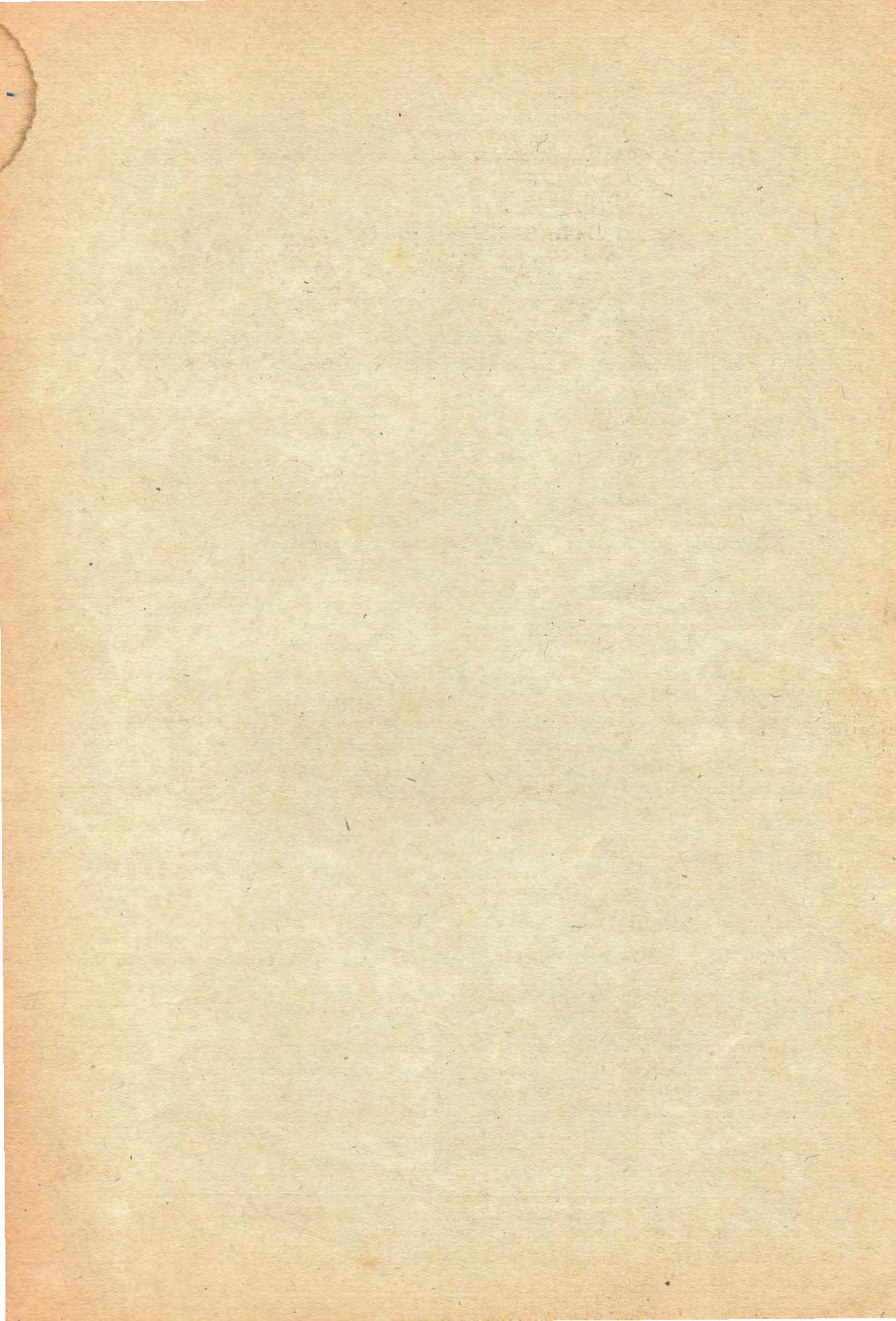
— Мамусю, дай мені кісточку цукру.
— Не можна.
— Мамусю, дай! ...
— Не дам.
— Мамусю дай, а я буду чесний.
— Ну, маєш.
Івась з'їв цукор і каже:
— Знаєш, мамо, але твердого характеру то ти не маєш.

До одного громадянина в Москві причепився малий хлопчина:

— Товаришу, дайте мені своє пальто! Товаришу дайте! Ви вже великі, й зможете собі друге вкрасті.

НА ЗБОРАХ

Директор до урядовців:
— Мусимо перевести якнайдальші грошові ощадності, хоч би на це мало Бог-зна кілько коштувати грошей.

Titulo de Propiedad Intelectual
Nº 278382

Tarifa Reducida
Concesión Nº 3976